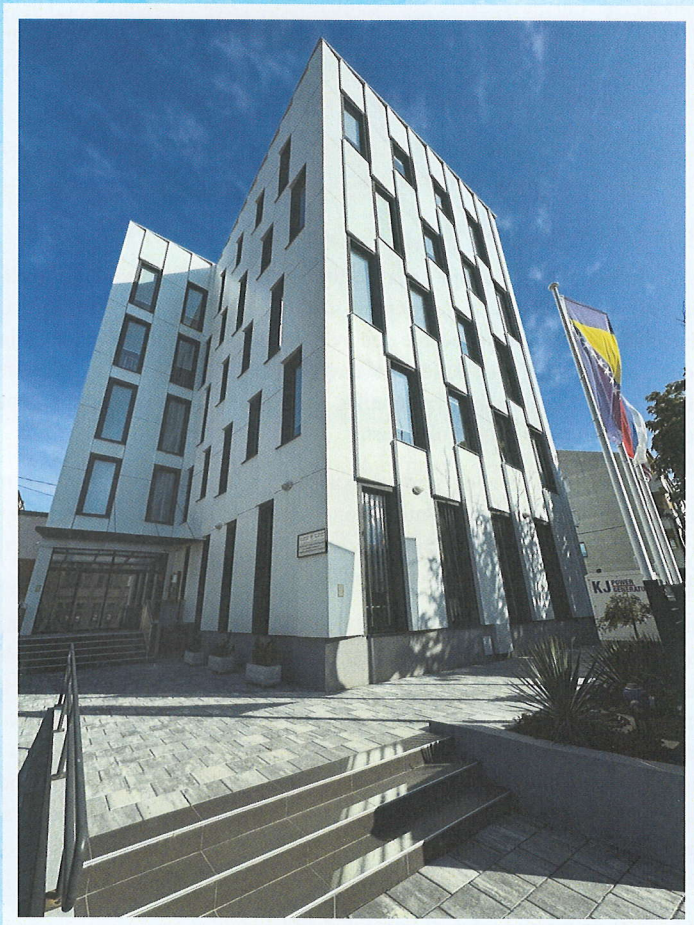

**OKRUŽNO JAVNO TUŽILAŠTVO
U BIJELJINI**

VODIČ ZA SVJEDOKE

Mart, 2024. godina

Nadležnost Okružnog javnog tužilaštva u Bijeljini

Javna tužilaštva su samostalni državni organi koji u okviru propisanih prava i dužnosti preduzimaju zakonom određene mjere u pogledu otkrivanja i gonjenja učinilaca krivičnih djela i ulažu pravne lijekove radi zaštite zakonitosti. Tužilaštva vrše svoju funkciju na osnovu Ustava i zakona. U okviru svojih nadležnosti, tužilaštva štite ostvarivanje ljudskih prava i slobode svih, zagarantovanih Ustavom i zakonom, i obezbjeđuju ustavnost i zakonitost.

Okružno javno tužilaštvo u Bijeljini je formirano za područje osnovnih sudova u Bijeljini, Zvorniku i Srebrenici.

Poziv za saslušanje svjedoka

Svjedoci se saslušavaju kada postoji vjerovatnoća da će svojim iskazom moći dati obavještenja o krivičnom djelu, učiniocu i o drugim važnim okolnostima. Poziv za svjedočenje dostavlja tužilac, odnosno sud. Pozivanje kao svjedoka maloljetnog lica koje nije navršilo 16 godina vrši se posredstvom roditelja, odnosno zakonskog zastupnika, osim ako to nije moguće zbog potrebe da se hitno postupa ili drugih okolnosti.

Svjedoci koji se zbog starosti, bolesti ili teških tjelesnih mana ne mogu odazvati pozivu, mogu se saslušati u svom stanu, bolnici ili na drugom mjestu. U pozivu se svjedok obavještava da se poziva u svojstvu svjedoka, mjesto i vrijeme kada se treba odazvati pozivu, kao i o posljedicama neodazivanja pozivu.

Ukoliko se svjedok ne odazove pozivu, niti svoj izostanak opravda, sud može izreći novčanu kaznu do 5.000 KM ili narediti prinudno dovođenje. Naredbu za dovođenje svjedoka izvršava sudska policija. Izuzetno, naredbu može izdati i tužilac, ukoliko uredno pozvani svjedok ne dođe, a svoj izostanak ne opravda, s tim da ovu naredbu mora odobriti sudija za prethodni postupak u roku od 24 časa od izdavanja naredbe. Ukoliko svjedok koji je upozoren na posljedice bez zakonskih razloga odbije da svjedoči, sud može na prijedlog tužioca donijeti rješenje o kažnjavanju svjedoka novčanom kaznom do 30.000 KM. Protiv ovog rješenja dopuštena je žalba koja ne zadržava izvršenje.

Lica koja se ne mogu saslušati kao svjedoci:

- lice koje bi svojim iskazom povrijedilo dužnost čuvanja državne, vojne ili službene tajne, dok ga nadležni organ ne oslobodi te dužnosti,

-branilac osumnjičenog, odnosno optuženog u pogledu činjenica koje su mu postale poznate u svojstvu branioca,

-lice koje bi svojim iskazom povrijedilo dužnost čuvanja profesionalne tajne (vjerski službenik, odnosno ispovjednik, novinar u svrhu zaštite izvora informacija, advokat, bilježnik, ljekar, babica i drugi), osim ako je oslobođeno te dužnosti posebnim propisom ili izjavom lica u čiju je korist ustanovljeno čuvanje tajne i

-maloljetno lice koje s obzirom na uzrast i duševnu razvijenost nije sposobno da shvati značaj prava da ne mora svjedočiti.

Ako je kao svjedok saslušano lice koje se ne može saslušati kao svjedok, na takvom iskazu svjedoka ne može se zasnivati sudska odluka.

Lica koja mogu odbiti svjedočenje:

-bračni i vanbračni drug osumnjičenog, odnosno optuženog i

-roditelj ili dijete, usvojlac ili usvojenik osumnjičenog, odnosno optuženog.

Lice koje može odbiti svjedočenje prema jednom od osumnjičenih, odnosno optuženih može odbiti svjedočenje i prema ostalim osumnjičenim, odnosno optuženim, ako se njegov iskaz prema prirodi stvari ne može ograničiti sam na ostale sumnjičene, odnosno optužene. Ako je kao svjedok saslušano lice koje može odbiti svjedočenje, a nije na to upozoreno ili se nije izričito odreklo tog prava ili to upozorenje i odricanje nije uneseno u zapisnik, na takvom iskazu se ne može zasnivati sudska odluka.

Pravo svjedoka da ne odgovara na pojedina pitanja

Svjedok ima pravo da ne odgovara na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Svjedok koji koristi ovo pravo odgovoriće na ta pitanja ako mu se da imunitet. Imunitet se daje odlukom tužioca. Svjedok koji je dobio imunitet i koji je svjedočio, neće se krivično goniti osim ako je dao lažni iskaz.

Svjedoku se za savjetnika, odlukom suda, određuje advokat za vrijeme trajanja saslušanja, ukoliko je očito da sam nije u stanju da koristi svoja prava u vrijeme saslušanja i ako njegovi interesi ne mogu biti zaštićeni na drugi način.

Način saslušanja, suočenje i prepoznavanje

Svjedoci se saslušavaju pojedinačno i u odsustvu drugih svjedoka. Tokom postupka svjedok se može suočiti sa drugim svjedocima i osumnjičenim, odnosno optuženim. Ako je potrebno da se utvrdi poznaje li svjedok lice ili predmet, tražiće se od njega prvo da ga opiše ili da navede znakove po kojima se razlikuju, pa će mu se tek poslije pokazati radi prepoznavanja i to zajedno sa drugim njemu nepoznatim licima, odnosno ako je to moguće – zajedno sa predmetima iste vrste. Prepoznavanje lica je izuzetno moguće izvršiti i na osnovu fotografija tog lica i fotografija svjedoku nepoznatih lica.

Tok saslušanja svjedoka

Svjedok je dužan da odgovore daje usmeno.

Svjedok će se prethodno biti opomenut da je dužan govoriti istinu i da ne smije ništa prećutati, a zatim će biti upozoren da davanje lažnog iskaza predstavlja krivično djelo. Svjedok će biti upozoren i da nije dužan odgovarati na pojedina pitanja ako bi ga istinit odgovor izložio krivičnom gonjenju. Poslije toga svjedok će biti pitan za ime i prezime, ime oca ili majke, zanimanje, boravište, mjesto i godinu rođenja i njegov odnos sa osumnjičenim, odnosno optuženim i oštećenim. Svjedok će biti upozen da je dužan da o promjeni adrese ili boravišta obavijesti tužioca, odnosno sud.

Prilikom saslušanja maloljetnog lica, naročito ako je ono oštećeno krivičnim djelom, postupiće se obazrivo, da saslušanje ne bi štetno uticalo na psihičko stanje maloljetnika. Saslušanje maloljetnog lica obaviće se uz pomoć pedagoga, psihologa ili drugog stručnog lica.

Oštećenog krivičnim djelom nije dopušteno ispitivati o njegovom seksualnom životu prije izvršenog krivičnog djela, a ako je takvo ispitivanje obavljeno – na takvom iskazu ne može se zasnivati sudska odluka.

S obzirom na životnu dob, tjelesno i duševno stanje ili druge opravdane interese, svjedok se može saslušati posredstvom tehničkih uređaja za prenos slike i zvuka tako da mu stranke i branilac mogu postavljati pitanja bez prisustva u prostoriji gdje se svjedok nalazi. Za potrebe takvog ispitivanja može se odrediti stručno lice.

Poslije opštih pitanja svjedok se poziva da iznese sve što mu je o predmetu poznato, a zatim će mu se postavljati pitanja radi provjeravanja, dopune i

razjašnjenja. Prilikom saslušanja svjedoka nije dopušteno služiti se obmanom niti postavljati takva pitanja u kojima je već sadržano kako bi trebalo odgovoriti. Svjedok će se uvijek pitati otkud mu je poznato ono o čemu svjedoči. Svjedoci se mogu suočiti ako se njihovi iskazi ne slažu u pogledu važnih činjenica. Suočeni će se o svakoj okolnosti o kojoj se njihovi iskazi međusobno ne slažu ponaosob saslušati i njihov odgovor unijeti u zapisnik. Istovremeno se mogu suočiti samo dva svjedoka.

Oštećeni koji se saslušava kao svjedok biće pitan se da li želi da u krivičnom postupku ostvaruje imovinskopravni zahtjev.

Saslušanje svjedoka posredstvom tumača

Ako je svjedok gluv ili nijem, njegovo saslušanje vrši se posredstvom tumača. Ako je svjedok gluv, postaviće mu se pitanja pisano, a ako je nijem, pozvaće se da pisano odgovara. Ako se saslušanje ne može obaviti na ovaj način, pozvaće se kao tumač lice koje se sa svjedokom može sporazumjeti. Ako ranije nije položio zakletvu, tumač će se zakleti da će vjerno prenijeti pitanja koja se svjedoku upućuju i izjave koje on bude davao.

Zakletva, odnosno izjava svjedoka

Ako su ispunjeni uslovi za saslušanje, sud može zahtijevati od svjedoka da prije svjedočenja položi zakletvu, odnosno da izjavu.

Prije glavnog pretresa, svjedok može položiti zakletvu, odnosno dati izjavu samo ako postoji bojazan da zbog bolesti ili zbog drugih razloga neće moći da dođe na glavni pretres. Zakletva, odnosno izjava polaže se pred sudijom, odnosno predsjednikom vijeća. Razlog zbog kojeg je položena zakletva, odnosno data izjava navešće se u zapisniku.

Tekst zakletve, odnosno izjave glasi: „Zaklinjem se – izjavljujem da ću o svemu što budem pitan govoriti istinu i da ništa od onoga što mi je poznato neću prećutati”.

Svjedok zakletvu polaže, odnosno daje izjavu usmeno, čitanjem njenog teksta ili potvrdnim odgovorom nakon saslušanog sadržaja teksta zakletve, odnosno izjave koju je pročitao sudija, odnosno predsjednik vijeća. Nijemi svjedoci koji znaju da čitaju i pišu potpisuju tekst zakletve, odnosno izjave, a gluvi ili nijemi svjedoci koji ne znaju ni da čitaju ni da pišu – zaklinju se, odnosno daju

izjavu uz pomoć tumača. Odbijanje i razlozi odbijanja svjedoka da položi zakletvu, odnosno da izjavu unijet će se u zapisnik.

Lica koja ne polažu zakletvu, odnosno ne daju izjavu

Ne smiju se zaklinjati, odnosno davati izjavu lica koja nisu punoljetna u trenutku saslušanja, za koja je dokazano ili za koja postoji osnovana sumnja da su izvršila ili učestvovala u krivičnom djelu zbog koga se saslušavaju ili koja zbog duševnog stanja ne mogu da shvate značaj zakletve.

Snimanje saslušanja svjedoka audio ili audio-vizuelnim sredstvima

Saslušanje svjedoka se može snimati audio ili audio-vizuelnim sredstvima u svim fazama postupka. Saslušanje se mora snimiti u slučajevima kada je riječ o licima koja su mlađa od 16 godina i koja su bila oštećena krivičnim djelom, kao i ako postoje osnove za bojazan da se svjedok ne može saslušati na glavnom pretresu.

Zaštićeni svjedok

Na položaj zaštićenog svjedoka u krivičnim postupcima primjenjuju se odredbe posebnog zakona.

Svjedok pod prijetnjom je onaj svjedok čija je lična bezbjednost ili bezbjednost njegove porodice dovedena u opasnost zbog njegovog učešća u krivičnom postupku, kao rezultat prijetnji, zastrašivanja ili sličnih radnji koje su vezane za njegovo svjedočenje. Porodica podrazumijeva lica koja mogu odbiti svjedočenje prema Zakonu o krivičnom postupku.

Ugroženi svjedok je onaj svjedok koji je ozbiljno fizički ili psihički traumatizovan okolnostima pod kojima je izvršeno krivično djelo ili koji pati od ozbiljnih psihičkih poremećaja koji ga čine izuzetno osjetljivim, kao i dijete i maloljetnik.

Psihološka podrška svjedocima

U Okružnom javnom tužilaštvu u Bijeljini možete koristiti usluge stručnog savjetnika - psihologa za podršku svjedocima. Usluge stručnog savjetnika – psihologa podrazumjevaju psihološku, administrativnu i drugu vrstu podrške licima koja se pojavljuju u svojstvu svjedoka u istražnom postupku pri Okružnom javnom tužilaštvu u Bijeljini.

Pozivanje osobe u svojstvu svjedoka od strane tužioca može predstavljati stresnu situaciju i kod pojedinih osoba se mogu pojaviti propratne reakcije uznemirenosti ili zbunjenosti. Zadatak stručnog savjetnika – psihologa je da prepozna i pomogne da se otklone psihološke prepreke kod onih lica koja se u postupku pojavljuju u svojstvu svjedoka. Svi svjedoci koji su pozvani na saslušanje od strane tužioca imaju mogućnost korištenja ovih usluga.

Stručnog savjetnika – psihologa možete kontaktirati putem telefona: 066/767-758